

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben háshoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hetű és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kóriratok visszaküldésére
 vagy megőrzésére nem vállalunk.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, február 18.

Magyar iparpolitika.

(K. Ö.) Az 1890. évi XIV. t.-cz. megalkotása azért vált szükségessé, mert oly pénzintézetek alakulását kellett lehetővé tenni, melyek, mint az idézett t.-cz. indokolása mondja, gyárak és iparágak közvetlen létesítését, fejlesztését s e célra a hitelnek s tőkének kockázattal járó állandó vagy tartósabb lekötését tűzzék ki feladatukul.

Ennek a törvényeknek köszöni létét a »Magyar Ipar- és Kereskedelmi Bank«, melyet a magyar állam rendkívüli kedvezményekben részesített. Nemcsak a törvény előírta kedvezményekkel, hanem azzal is, hogy kamatmentesen állami pénzeket helyezt el nála. A nagy közönség, melyet az iparpártolás hazafias jelszava hatott át, sietett a bank papírjaiba fektetni vagyonát.

Az ipar- és kereskedelmi bankról soká nem hallatszott semmi. Tekintélyes politikusok és államférfiak ültek az igazgatóságban. A részvényesek biztak bennök. De hogyisne biztak volna, mikor a bank még 1900-ig évről-évre 12—11% osztalékot fizetett a részvényeseknek. Ezeknek pedig nem kell egyéb. Hogyan, honnan jön elő a dividenda, azzal ugyan nem sokat törődnek.

Először akkor kezdtek beszélni a magyar ipar és kereskedelmi bank dolgairól, mikor a bank Romániába ment

petroleum iparvállalatot alapítani. Azt mondták, hogy ez törvény- és alapszabályellenes dolog. Dehát nagyobb hullámokat a dolog nem vetett. A bank igazgatóinak befolyása akkor még megdönthetetlen volt és a földolog az volt, hogy a bank fizette a 12% dividendát. Sokan még meg is dicsérték e miatt a bankot, azt mondván, hogy az osztrák és német tőke példája után indulva, a bank hazafias cselekedetet művel, mikor a magyar tőkének idegenben szerez báberokat és jövedelmet.

Csak hogy ez a vállalkozás, melyet a magyar pénzügyi és kereskedelemügyi minisztereknek megakadályozni kötelességük lett volna, vagy ha ez nem sikerül, a banktól az állami kedvezményeket megvonni, balul ütött ki.

A sikertelenség külső kifejezése képen a bank részvényei rohamosan hanyatlottak. Ez figyelmessé tette a részvényeseket, kik mult évi nov. 24-én gyűlést tartottak, olyan dolgokkal vádolva a bank vezetőségét, melyek méltán megdöbbentették ipari és pénzügyi köreinket. Méltatlanabb pénzintézetre a magyar állam, mely nyakig van eladósodva, pénzt és protekcióját még nem pazarolta, mint a Magyar Ipar és Kereskedelmi bankra. A bank törvény- és szabályellenesen 29 milliót vitt ki külföldre, oly külföldre, mely még a telekkönyvben rejlő jogbiztosítékot sem képes nyújtani. Ez pedig állami asszisztencia mellett történt, mely az 1890. évi XIV. t.-czikkel lehetővé tette a külföldi ipar támogatását, míg a magyar ipar a

legsúlyosabb válsággal küzd. Ez a vállalkozás azonban fölemésztette a bank tartalékalapját (2 millió kor.), az 1900. év nyereség áthozatát (286 ezer 328 kor.) és ezenkívül tiszta vesztesége volt a banknak 1901-ben 1.696,211.11 korona. A 20 millió alaptőkéből pedig elveszett igen jelentékeny részlet. Ezek dacára az igazgatóság még mult évi okt. 8-án azt jelentette, hogy a bank helyzete a legjobb.

Mindezeket pedig azért mondjuk el, mert a Magyar Ipar és kereskedelmi bank ma tartotta évi közgyűlését, mely az elmondottak alapján szomorú érdekességre tett szert. A részvényesek el vannak keseredve, s ugyancsak készülődtek, hogy a volt és a jelen vezetőséget felelősségre vonják.

A bajokért felelősek a magyar részszort miniszterek, kik az állam pénzt veszélyeztették és felelős a bank vezetősége, mely a részvényesek pénzével könnyelműen bánt. A kereskedelmi törvény büntetni rendeli azt az igazgatóságot, mely a társaság helyzetét elítélolja, ugy szintén, ha a részvényeseknek az alaptőkéből a 165. §. rendelete ellenére osztalékot fizet.

Mint említettük, az igazgatóság még mult év őszén a bank helyzetét rózsás színben festette és a bank 1900-ig fizette az 11—12%-ot. Honnét, miből? Avagy egy esztendő alatt érte volna ez a horribilis veszteség? Alig hihető. A közgyűléstől várták, hogy ott az igazgatóság feldeírta a helyzetet és el voltak szánva, hogy végső esetben más fórumot keresnek az elégedetlen részvényesek.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZAJA.

Keresztény szeretet a munkáskérdésben.

A Kath. Szabad Liceum 1902. febr. 13-iki böjti estéjén előadta: Radnai Farkas.

Mélyen tisztelt Hallgatóim.

Azt írja bölcs Salamon Predikátor című könyvében: »Mindennek van ideje, és ideje szerint minden elmúlik az ég alatt.« Van ideje — mondja a többi közt — a sirásnak és ideje a nevetésnek, ideje a kesergésnek és ideje a tánczolásnak. (Pred. 3, 1. 4.)

Már Sz. Pál apostol, az új szövetség magasabb légkörében, a megváltás oeconomicájának emelkedettebb elvei szerint az időt, végső célunk legfontosabb eszközeül tünteti föl, midőn arra figyelmeztet: »míg időnk van, legyünk jól mindenkével« (Gal. 4, 10.) és »váltssuk meg az időt, mert a napok gonoszak.« (Efez. 5, 16.)

Az országos kath. közszellem megnyilatkozásának hatása alatt, a nagyváradai kath. körnek kath. Liceum címén megindított előadásai bizonyára az idő hasznos felhasználását tüzték ki célul, nemcsak oly szűk értelemben, hogy csupán az itt töltött idő teljék le haszonnal; hanem ez a haszon az egyéneknek, a családoknak s a társadalomnak gyakorlati életében is nyilvánuljon, s tápláló harmasát képezze a közéletünk, közviszonyaink javítására és az

időn túl kitűzött cél elérésére irányuló törekvésünknek.

Volt és lesz ideje a nevetésnek, és a tánczolásnak; — legyen ideje a komoly magába szállásnak is. A mi alatt is e helyen nem bőjti predikációt értek ugyan; de mélyen t. Hallgatóim ne is várjanak tőlem szóvirágokkal ékes, könnyed, kedély-vidámító — máskor bizony föl is férő — csevegést, mulattató szölamokat. Inkább azon leszek, hogy ha prózáilag is, de annál inkább szemmel láthatóan, kézzel foghatóan rámutassak a ker. szeretetnek egyik igen gyakorlati, a társadalmi és állami élet elevevén husát érintő működésére, melyből világosan megláthassuk, mily hatalmas, csalahatatlan orvossága van az egyházunk kezelte valódi szeretetnek a társadalmak legégetőbb sebére.

Fájdalom, hogy erről apró részletekben meggyőződhetünk, kívül kell mennünk hazánk határain, s még ott is egy nagyon prózai *mészégető telepre*. Ne méltóztassanak megijedni: lesz ott a ker. charitatív szeretetnek elég virága: az elmének bő tanulása, a léleknek sok gyönyöre.

— — Évek előtt történt, hogy délutáni sétámról hazamenőben, betértem városunk szegényeinek szegényéhez, a tudományban s lelki erőnyekben oly gazdag, poraiban is áldott Nogáll püspökhöz.

Elmondottam neki, hogy láttam s már ismételtelen, mint vezettek a vasutra gyönyörűen kihizlalt ökröket, mindeniket külön, oly szá-

nandó megjelenésű, oly hiányos ruházatu, s oly sárga, beesett arczu emberek, hogy az ember szive elfacsarodik az egymás mellett oly kirívó ellentét: a barom és az ember láttára.

Mire ő tapasztalatai s tudása gazdag tárból beszélni kezdett a munkások helyzetéről a rohamosan szaporodó gyárakban; az iparosággá átvédlett mesterségek műhelyeiben; a különféle bányákban stb. Azután eszméket cseréltünk a munkás viszonyok növekedő bajairól, tüneteiről s természetesen a bajok orvoslásának módjairól.

Másnap egy füzetet küldött hozzám, egyik cikkének címét aláhuzva s oda írva: *ezt el kell olvasni!*

Elolvastam — s én most ezt fogom ismertetni annak láthatóvá tételére: mire képes a ker. gondolkozásmód, a ker. sziv, a ker. tanítások szerinti gyakorlati élet egyházunk ölen a munkás viszonyokkal, bajokkal szemben különösen a munkaadók és munkások közötti szomoró ellenségeskedés megszüntetésére.

A kath. egyesületek congressusán, Franciaországban, Chartres-ben, egy nagy ipartelep: *de Lafarge* tulajdonosainak egyike tartott a mondott irányban felolvasást, élő például részletesen föltárván az ő mészégető telepek összes viszonyait.

Előrebocsátja, hogy a hidraulikus mész és cément előállításával foglalkozó mészégető telep munkái, a kőfejtés, a kemenczék folytonos fütése, a mész oltása, ott a por, itt a gőz stb. nagyon nehéz, fáradságos munkák. A

Még jobban növelte a mai közgyűlés érdekességét az az interpelláció, amely nemrégiben elhangzott a képviselőházban a bank ügyében és amelyre a miniszterek adósok maradtak a válaszszal.

Egy szomorú fejezete ez közállapotainknak. Foglalkoznunk kell vele, hacsak azért is, hogy a tanulságot belőle levonhassuk.

A gyomai mandátum.

A gyomai függetlenségi és 48-as Kossuth-párt vasárnap délután tartotta jelölő értekezését Gyomán. Képviselve voltak az összes községek, melyeknek megbízottai hosszabb vita után leszavazták az ajánlatba hozott jelöltekre. A legtöbb szavazatot kapta Hentaller Lajos. Rajta kívül még szavazatot kapott Fábry Károly, Haviár Dániel, Péter András és Piko Béla.

Rónay utódja.

Mint értesülünk, a torontáli főispánságra Urbán Péter aradi főispán van kiszemelve. Kérdés azonban, hogy Urbán hajlandó lesz-e a mostani állását otthagyni, hogy nagy küzdelmek árán Torontál megyében a rendet helyreállítsa.

A német vámtarifa emelése.

A német vámtarifák dolgában ismét újat hallunk. A hosszas bizottsági tárgyalások során a többségpártok híré szerint kompromisszumra léptek a vámtarifáknak még nagyobb mértékben való felemelésére. A javaslatban az eredeti tétel buzára öt márkára, mely már amúgy is lényegesen magasabb a jelenlegi vámtételénél. Most a pártok megegyezése szerint a buza váma 6 márkára, a rozs pedig 5,5 márkára emellették. Természetesen ez az agráriusok kielégítésére történt, a kik 7 márkás vámot követeltek. Ily viszonyok között azonban a vámtarifa javaslat sorsa meg van pecsételve. Ugyanis a német kormány az 5 márkás vámtól el nem térhet, a többség emeli a vámot, a kisebbség ala-

csnyabb vámot kíván, vagyis a javaslat úgy a hogy van, már senkinek se kell. Valószínű, hogy a birodalmi gyűlést fel kell oszlatni és új választásokat elrendelni, hogy a nép is nyilatkozhassék ebben a fontos kérdésben. A tarifák dolga még sok gondot fog okozni a német kormányoknak.

A karczagi választás.

A Kuria tegnap folytatta a karczagi választás ellen beadott petíció tárgyalását. Tudvalevőleg Madarász Imre, a Kossuth-párt tagja győzött a kerületben Kreith Bélával szemben, a ki szintén a függetlenségi párt tagja. A többség 102 szó volt, de a petíció szerint a választás elnöke közel kétszáz Kreith-pártit nem engedett leszavazni úgy, hogy korán zárórát tűzött.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, febr. 18.

Elnök: Gróf Apponyi Albert megnyitja az ülést.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után több kisebb jelentés tétel, mely után következett a költségvetés folytatólagos tárgyalása.

A tisztviselők fizetése.

Darányi Ferencz: A tisztviselők érdekében szót emel, mert a magyarországi állami tisztviselők helyzete szomorú. A tisztviselők közül legelső sorban a bírói kar fizetése emelendő, mert a bírói karnak függetlennek kell lenni, minden hatalmi és anyagi befolyástól.

Az adómizériákról beszél ezután és sürgeti a földadó leszállítását s a progresszív adó rendszert.

Az ipart és kereskedelmet támogatni kell. Ennek a kormánynak a költségvetést meg nem szavazza, hanem csatlakozik Buzáth és Molnár határozati javaslatához. (Helyeslés a néppárton).

A városok rendezése.

Molecz Dániel: Elfogadja Fabinyi Teophil tejesítését a tisztviselők fizetéseiről nézve.

A törvényhatósági joggal felruházott városok helyzetéről beszél ezután. E városok a közeli vidékek szellemi irányítói. (Igaz! Ugy van!) Ebből látszik, mily fontos szerepük van a városoknak. Osztrák példákra hivatkozik, a hol az állam még anyagilag is támogatásban részesíti a városokat. Nálunk 1848 óta egészen máig nem történt meg a városok rendezése.

A városok sérelmeit sorolja fel s végül a nemzetiségi kérdéstről szól.

A kormány politikája iránt bizalommal viseltetik és a költségvetést elfogadják. (Helyeslés).

A kormányképesség elve.

Beöthy Akos: A kormány szabadelviségéről beszélni akkor, mikor a választás kiterjesztésére minden indítvány ellenzetetik, kissé túlzott állítás. Idealizmussal se dicsekedhetik a tulajdon, addig míg ezen az oldalon ülnek egy Irányi Dániel a multban s Madarász József a jelenben. A mai politika tisztán csak az udvarképességre van építve. Hiszen ha meggondoljuk, hogy ha a katonásdira kiadott óriási összeget kulturális célokra fordítottuk volna, hol állnánk ma, az is elegendő e politika elítélésére. (Ugy van! a szélsőbalon.) Ez a kormány ma azt az ellenállást se tanusítja, mint a régi rend. A mai rendszer, a parlamenti rendszer összezsugorítása. 67 óta a kormányképességnek sine qua nonja az volt: elfogadom a kiegyezést és az osztrák politikát. (Ugy van a szélsőbalon.) Nálunk az ellenzék kormányra jutása — kétségtelen — a kiegyezés bukását jelentette volna. Ennek következménye: egészségtelen kormányzat. Nem fejlődött ki az egységes pártszervezet, nem fejlődött ki az egyéni következetesség, lojalitás és súly. Volt az a tulsó párt minden. Loyalista, municipalista, liberális, agrarista, merkantilista. Egyszer Irányit leszavazza, máskor kabinetkérdést csinál a lex Tiszából. A régi római auguroknál az volt a szokás, hogy ha találkoztak egymással, egymás szemébe nevettek. Így tehetnek a bukott miniszterek is. A bukottak, akik ha megbuktak, nem jöttek át az ellenzékre, hanem odaát maradtak.

Szól ezután a »békeangyalok«-ról. A pártközi megállapodások magánosok közt történtek, nem hozták a Ház elé. Pedig az ilyen új helyzeteket teremtő megállapodásokat parlamenti szavazással kellene szankezionálni.

Rhône partján, nyílt nagy országot vonalán eső telep munkásainak száma átlag 600, közülök kb. 200 nőtelen s ezek egy kosztházban, 150 pedig nős, kik a gyár házaiban laknak, míg a többiek a faluban találnak lakást. Azon felül a nyílt telepen a gyakran rosszindulatu munkások jönnek-mennek; s így a vállalat viszonyai elég kritikusok arra, hogy benne megoldható legyen ama kérdés, mely jelenleg a társadalmi béke megszerzésére nézve a szellemeket foglalkoztatja, t. i. megoldása a kérdésnek: mi és milyen legyen a munkás állása a munkaadóban képviselt tőkével szemben? Senki sem tagadhatja, korunknak majdnem összes hazai és nemzetközi kérdése a munkás-kérdésben összpontosulnak. A termelés és fogyasztás egyensúlya, vámszerződések, szabad kereskedelem, vasuti díjtételek, az élelmi s ruházati cikkek emelkedése, munkások elszigeteltsége stb. . . ezeket a munkás mind hányja-veti elemjében, szívéré veszi, elkedvetlenedik, rendbontó tanok bujtogalásaira könnyen megközelíthetővé lesz, melytanok, minthogy vallás ellenesek, egyszersmind tekintély rombolók s a munkás keblét irigység- s gyűlölettel töltik el. Így azután a munkás a munkaadóban csak az ő verejtékes fáradsága kizsákmányolóját látja; a dolog, a munka nem eszköze többé előtte családjá eltartásának, csak fogcsikorgatva teljesített szükségesség, — és gyűlölettel szívében fogadja el heti bérét.

Ez a helyzet, folytatja értekező gyár tulaj-

donos. És mi — kérdé — mi, kath. munkások nézhetjük-e azt tétlenül? Ime, uraim, mit csináltunk gyártelepünkön.

Létesítettünk egy kosztházat, munkásaink folyton váltakozó osztálya számára, akik addig korcsmákban laktak s étkeztek; s akiknek elkeseredett gyűlölködő szívökhöz hozzáférni nem lehetett.

Az új házat úgy rendeztük be, hogy abban 250 munkásnak van lakása s élleme egy igazgató, s az étkező- és hálószobákban, valamint a konyhában egy-egy felügyelő alatt. Minden hétfőn — és érthető okokból soha sem szomhaton — kap a munkás havi bére számlájára egy-egy francot képviselő mintegy 7—10 bádorbárczát. Ezeket azután tetszése vagyis szükségletei szerint az igazgatóságnál rézbárczákkal cseréli ki. Ezek különböző alakjaik szerint utalványul szolgálnak egy kiló kenyérré, 1/2 liter borra, egy adag husra, főzelékre, kávé — csokoládé — vagy dohányra stb. — Az étlapot fekete táblán kifüggesztik, abból a munkás étkezés idején menüjét összeállítja, a konyhamesternek kézbesített megfelelő rézbárczákkal ellenében étkeit átveszi, s meggy a elkölteni télen a fűtött étkező terembe, nyáron a szabadba, a Rhône partján fák alatt felállított asztalokhoz, hol azután pihen vagy szórakozik. A felügyelők terítetek és leszedik az asztalokat, gondoskodván a tisztaságról. 1/2 liter bornál többet egyszerre nem kap a munkás; kenyér- s egyéb ételből annyit, amennyi rézbárczáiból

telik. S így nyáron háromszor, télen kétszeri étkezést számítva, a munkás élleme és lakdija naponként — a mi öregesen számított pénzünk szerint — 60—70 krba kerül.

Egy adag hus u. i. 150 gram . . .	9 kr.
» » főzelék	4 »
» » husleves, 60 dliter	4 »
Desert-gyümölcs	6 »
egy csésze csokoládé	2 »
» » fek. kávé cukorral	2 »
egy kiló kenyér	15 »
1/2 liter bor	9 »

Ez az olcsóság természetesen csak úgy lehetséges, hogy a gyár az élelmi cikkek anyagait bár csak kitűnő minőségben, de ropant mennyiségben vásárolja és a vállalatnál haszonra nem néz. — Betegség esetét kivéve, — a bőjti napok pontosan, és pedig minden zugolódás nélkül, megtartatnak.

Vannak azután a különböző kőfosztályok szerint elkülönített hálótermek; mert szomorú tapasztalatok igazolják, mennyi veszélyt rejt magába a különböző koruak együtt lakása. Az egész éjjel világított termekben felügyelők vannak, akik a szalmazsákkal, szőrderékajjal, párnával s minden szükségességgel felszerelt ágyakat megvetik, tisztán tartják a háló termeket, melyekbe nappal belépni nem szabad, amint-hogy maga a kosztház az isteni tisztelet alatt be van zárva.

A munkásnak egyébként szabadsága van,

Az olyan fuzió, amilyen most történt helytelen. Annyira el van telve e fölött fájdalommal, hogy nem bír e tárgyhoz szólni kellő lelki nyugalommal.

Egy keserű csepp.

A miniszterelnök kormányra lépését nem tartja parlamentárisnak. Nem ellensége neki, sőt testi és lelki épségét akarja óvni. Mert a miniszterelnöknek naponként annyi édességet, nyálánságot kell nyalnia, hogy az ő elromlott gyomrának csak használhat egy kis keserű csepp. (Derűtség a néppárton.) A miniszterelnök az a tényező, ahonnan minden kiindul, a hova minden visszatér. O hozzá a delphii jó közönséges kártyavető cigány. Vácolja a miniszterelnök eddigi működését. Az 1878-iki kereskedelmi szerződésnek a magyar érdekek elleni megkötése az ő műve. Erre osztrák lapok akkori cikkét olvassa fel, melyek — Széllt dicsérik. A boszniai okkupáció óta a miniszterelnök minden kormány végzetes intézkedését megszavazta. Lehetett tőle bármilyen kaviár, az ő lelke egyensúlyát nem zavarta. Az ő érdemét két indokkal emlegetik. Egyik a béke helyreállítása. Ez a kuriai bíraskodás. Ebben nincs köszönet. Ez egy kodifikációs kóficz. (Derűtség.) Ha jól csinálta meg a békét, akkor elfogadhatta az állását. Ha nem jól csinálta: Akkor nem mentség, ha hat ökör is húzza abba a bársonyszékbe. (Derűtség, taps a balou.)

A trónörökös utazása.

A trónörökös-kérdésben a miniszterelnök 3 szarvas hibát követett el.

Széll Kálmán: Mennyi szarvas? (Derűtség.)

Beöthy: Három. (Derűtség.) Nem volt kellő előrelátása, egy érdemes ellenzéki férfit exkommunikált s végül rontani tudott, de építeni nem.

Angliában a parlamenti váltógazdaság 5—6 évenként változik. De a külpolitikában a kormányok akárhányszor legnagyobb ellenfelüket küldték ki. Gladstont, Palmerstont, sőt Andrassy Gyula egyszer gr. Széchenyi Antalt is kiküldte külpolitikai misszióban. Zichy János elég alkalmas lett volna erre az utra. Avagy talán alkalmasabb lett volna Vészi József. (Derűtség.)

Vészi: Alkalmasabb figura lett volna Beöthy Akos. (Zaj, ellenmondás.) Amilyen izlése volt az ön applikációja, olyan a felelet.

Beöthy Akos: Arra se volt feljogosítva a miniszterelnök, hogy a trónörökös megistizeléséből fegyvert kovácsoljon. — Szól ezután a kvótaemelésről, mely Széll Kálmán egyik legverléstőbb cselekedete. Az érte járó kompenzáció nincs biztosítva. Széll mint képviselő konokul hallgatott, mint miniszterelnök pedig makacsul beszél. Annyit beszél, hogy az már nem is szóbeszéd, hanem vízözön.

Széll: Két hete hallgatok.

Beöthy: Később jaj lesz ebből. (Viharos derűtség.)

A kormány monopoliomot csinál abból, hogy ha ott nem érvényesülhet valahol se érvényesüljön s ki vagyunk téve annak, hogy a jövő egy sphynx, ki vagyunk téve egy oly alakulásnak, mely anyagi romlásunkat okozhatja. (Ellenmondás jobbról.) A miniszterelnök azt hirdeti, övé a hatalom és a dicsőség. Ezt hirdette Bánffy is s mikor megbukott, senki a füle botját se mozdította érte. Így jár majd Széll is. Visszajöhet még Bánffy s megéri Széll, hogy senki se mozdítja érte a füle botját.

Bolgár Ferencz: Ezt már kikérjük.

Beöthy: Ha az urak a kvótát megszavazták, akkor ezt is elhihetem. (Zajos ellenmondás jobbról s a nemzetipárttól. Taps a néppárton.) Jam vidi alios ventos! Ezt a kormányt, mely össze van tákolva, szintén elfogja söpörni az idő.

A költségvetést nem fogadja el. (Taps a néppárton.)

Szünet.

Kormánypári a kormány — ellen.

Szünet után

Dr. Nagy Sándor beszélt a kormánypárt padjairól. Beszédében főleg a hadsereg kérdéseivel foglalkozott, mondva, hogy az ország nem képes elviselni a nagy terheket. A szolgálati idő leszállítását sürgeti. Beszélt az önálló vámtérület szükségéről. Az ellenzék gyakran helyeselt, de midőn beszéde végéhez ért és ahhoz a konklúzióhoz jutott, hogy a kormány iránt bizalommal viseltetik és a költségvetést elfogadja, az ellenzék hoch kiáltásokba tört ki, míg a kormánypárt telje-

sen néma maradt. (Hírlik, e beszéd következtében Nagy Sándor kilép a szabadelvű pártból.) Utána **Trubinyi János** beszélt a költségvetés ellen.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Márcz. 1. A nőegylet hangversenye a Sasban

Febr. 27. Kath. Szabad Liceum bójti estély a főgimnázium dísztermében este 6 órakor.

Márcz. 13. Kath. Szabad Liceum bójti estélye a főgimnázium dísztermében este 6 órakor.

Márcz. 16. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium dísztermében d. e. 11 órakor.

Apr. 6. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium dísztermében d. e. 11 órakor.

Apr. 19. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye.

* **A mentő-intézmény létesítése.** A mentő-intézmény felállítása Nagyváradon nemsokára ténynyé lesz. Mint már írtuk, **Mezey Mihály** tűzoltó főparancsnok olyan irányu memorandumot dolgozott ki, hogy a mentő-intézmény a városi tűzoltókra bizassék, míg **Gerő Armin** főkapitány az általa beterjesztett szervezeti-szabályzatban akként akarja a kérdést megoldani, hogy a mentőszolgálatot a rendőrség teljesítse. E tárgyban szombaton, február 22-én délután 4 órakor értekezlet lesz a városházán, amelyben résztvesznek: a Vörös kereszt-egyesület helyi választmánya képviselőiben: dr. **Beöthy László** főispán, a közegészségügyi bizottság képviselőiben dr. **Kowrád Márk** elnök, a tűzoltó-egylet elnöke: **Mezey Mihály**, a rendőrség képviselőiben **Gerő Armin** főkapitány és ezeken kívül még a városi tisztiorvosok.

* **Anyakönyvvezetői kinevezések.** A belügyminisztérium ideiglenes vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök a brátkai anyakönyvi kerületbe **Bulzon László** körjegyzőt anyakönyvvezetővé, a bikácsiba **Koós Mihály** jegyzőt irnokot, a szakadátiba **Juhász Ferencz** jegyzőt irnokot, a szunyogdiba **Kiss György** segédjegyzőt anyakönyvvezető helyettesekké nevezte ki és **Bulzon Lászlót**, **Juhász Ferenczet**, **Kiss Györgyöt** a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködésével is megbízta.

mindent tehet, csak rosszat nem. A jóra nem kényszerítjük, de a rossztól, mennyire lehet, megóvjuk, és — teszi hozzá értekező — hála Istennek, czélt értünk. Nincs rá eset, hogy a tisztaságtól tündöklő fehér falakra ocsmány-ságot, vagy bármit is, írjanak vagy rajzoljanak; a telep csöndjét veszekedés nem zavarja; egy fiatal hajadon bátran közéjük mehet, úgy respektálják, mintha — nővérek volna. — E kórház munkásai nagy nagytiszteltetésnek veszik, hogy az igazgatóság az urnapi körmenet egyik oltárát és sátrát az ő udvarukon állíttatja föl; s a jó Isten bizonyosan nagy örömet találja benne, hogy a durva munkában megkérgesedett kezek az ő oltárának feldíszítésével foglalkoznak, miközben egyik-másik Párisból idevándorolt, előbb marczona, dura lélek alig ismer önmagára.

Ezek az emberek valóban a szélrózsa minden irányából verődtek össze. Egyik s másik a jobb osztályhoz tartozott előbb. Van itt elzüllött jegyző, levitézlett katonatiszt, feledésbe merült színész és költő: az elhagyatottság és nyomor számalmas alakjai. Ruhákat tartunk készletben, melyeket a jelentkezők felöltenek, míg sajátjuk rendbehozatik, hogy szégyen nélkül lépjenek társaik közzé. — És sajátágos, kezdetben ezen alakok gyűlölik társaikat s munka adóikat. Kis idő múlva a tiszta ruha, jól vetett ágy és kielégített gyomor kibékíti őket sorsosaikkal; uraik előtt pedig az első mosoly akkor jelenik meg arcaikon, midőn első megtakarí-

tott filléreiket a takarékpénztár számára nálók leteszik.

Ez uraim ennek a kórháznak általános képe. Ijesztgettek vele bennünket, soknak találták a jóból; de ime, hála az égnek; már évtizedek óta bevált.

Van azután a telepnek **péknehelye**, hol a munkás 2 krajczárral olcsóbban kapja a kenyér kilóját, mint másutt a környéken. — Van hasonló **mészárszéke** és vannak a háztartáshoz és ruházkodáshoz szükséges mindennemű cikkek raktárai, melyek hetenkint kétszer nyitvák. Ide jönnek vásárolni a családanyák könyveikkel, melyekbe a vásárolt cikkek neve, sulya, ára bejegyeztetik. A munkavezető utalványára kap itt a munkás ruhát, fehérműt, élelmi cikkeket, dohányt stb. A könyv a hó végén a munkás ellenőrzése mellett lezáratik. Ő látja, miye marad, mily beosztás mellett takarít meg valamit; s így az olcsóság, az ellenőrzés és a megtakarítás kellemes érzése működnek mint tényezők arra, hogy a gyárnak **takarékpenztárában** most $4\frac{1}{2}\%$ -kal kamatozó 65000 frankja van a munkásoknak, 12 év óta a betétek összege 145000 fr. volt — és volt rá eset, mely a lehetőséget igazolja — hogy egy olyan kölcsön ruhába bujtatott ifju, 32 éves korában a telepről távozván, megtakarított pénzüvel 23600 frankot, krb. 11000 frtot vitt magával, — amennyiben napi rendes, átlagos 1 frt 80 kr mellett egy-egy munkás havonként tényleg krl. 22

frtot takaríthat meg magának, mert betegsége esetén kiadásai a gyár kórházában nincsenek; veszteségét pedig egy pénztár pótolja.

T. i. a gyár **segélypénztára**, melynek alapját a munkások összes díjainak $1\frac{1}{2}\%$ -a és a gyár részéről annak $\frac{1}{4}$ -öd hozzájárulása képezi. Ezen pénztár a dologképtelen beteg munkásnak naponként 70—80 kr. kárpótlást biztosít az ingyen orvosi látogatáson és ingyen gyógyszereken felül, mely utóbbiakban nemcsak a munkás, hanem felesége és gyermekei is részesülnek. Ezen pénzalapot a gyár urának elnöke s lelkészének részvétele mellett tíz munkás kezeli, kik közül minden három hónapban három kilép s így a bizottság az új választásokkal minden kilencz hónapban megújul. A munkások ezen önkormányzata s a pénzalapnak nem a gyár urainál, hanem egy külön banknál való elhelyezése biztosítja ezen intézkedés sikerét.

És azután van a telepnek **kórháza**, a sz. Háromságról nevezett nővérek kezelése alatt, elegendő ágygal, gyógyszerrel és egy közvetlen kis kápolna szobával, hol sz. mise is szolgáltatható. . . Oh e kórházban sokszor érintette már Isten sz. kegyelme munkásaink szívét. A nővérek szelidsége és türelme, a gyár urainak látogatásai s barátságos szavai, hány-szor tették a legvadabbat szelid báránnyá!

(Vége köv.)

* **A nemzeti hősek glorifikálása.** A fővárosi egyetemi Nemzeti Párt hazafias lelkesedése, mely Eger, Debreczen, Kassa jogakadémiai hallgatóinak szívében visszhangra talált, mint már jeleztük, a nagyváradi kir. kath. jogakadémia lelkes polgárait is magával ragadta. A mult idők foltjait, a 1715: 49. t.-cz. sötét lapját akarja az ifjú hév kitépni törvényeink fényes sorozatából. Városunk jogász ifjusága ma délután 1/6 órakor tartja értekezletét a jogakadémia I-ső számú tantermében, az egyetemi nemzeti párt leirata tárgyában és hogy a képviselőház elé benyújtandó memorandumhoz egyhangulag fognak hozzájárulni, az az előjelekből s az ifjuság lelkes érdeklődéséből bizonyosnak látszik.

* **Barabás Béla az udvari ebéden.** A tegnapi udvari ebéden résztvett dr. Barabás Béla is, Nagyvárad képviselője. A cerclén a király megszólította Barabást s kérdezősködött a város viszonyai felől. Barabás kiemelte a város áldozatkésztségét, amelyet úgy kulturális, mint katonai célok tekintetében bebizonyított. A király érdeklődéssel hallgatta Barabás előadását s megdicsérte a várost.

— Szép, hogy a város ily áldozatkész!

* **Ezüst mise.** Távol a világ zajától, csendes, magányos kis községben, az Urnak felszentelt hajlékában, hiveinek és hozzátartozóinak szűk körében tartotta meg a görög katolikusok Gyertyaszentelő B.-asszony ünnepén **Kliment** János, érkenézi gör. szert. kath. lelkész 25 éves papi jubileumát. Az Istentisztelet 9 órakor vette kezdetét s daczára a rossz időnek, a templom zsufolásig megtelt ájtatos hivekkel, kik nem törődve a zuhogó esővel siettek, hogy szeretett lelki atyjuknak ezüst miséjén jelen lehessenek és tőle sz. áldását vegyék. Az egyházi ünnepélynek fényét és kimagasló pontját azon alkalmi szent beszéd képezte, melyet a jubiláns papnak fia: ifj. **Kliment** János újonnan felszentelt áldozár mondott. Igazán könyekig megható jelenet volt az, midőn a fiatal áldozár a szószékre lép és ott édes atyját szép, magas, lendületes szavakban üdvözi. Megemlékszik beszédében édes atyjának élettörténetéről, majd áttér és gyönyörűen fejtegeti azon nehézségeket és küzdelmeket, melyekkel a papi állás és hivatás jár, nehéz és rögs volt mindig egy kath. papnak az állása, illetve hivatása, de talán soha oly nehéz és küzdelmes nem volt, mint napjainkban; soha egy korban sem voltak találókba szent Antal apostolnak szavai, mint korunkra, hogy t. i.: »Sokan, esiklandó füleik lévén az igaz tudományt el nem szenvedik, hanem az ő kívánságuk szerint való mestereket keresnek, viszkető füleik lévén, az igazságtól hallásukat elfordítják és mesékre térnek.« (Tim: II. 4. 3.) Azután föllép a szószékre maga a jubiláns és miután hálat adva Istennek, hogy megsegítette elérni ezen nagy papot, egyben szent áldását kéri ugy magára, mint hiveire, majd megköszöni hiveinek azon szeretetet és ragaszkodást, melyet irányában tanúsítottak és végre Krisztus Jézus szavaira utalva, ki ellenségeinek nemcsak megbocsátott, hanem értők imádkozott is, ő is hasonlóan cselekszik és mindazoknak, kik őt megbántották szívből megbocsát és imádkozik értők. — Az ünnepélyes aktus után a község főbb emberei, élükön **Gorondi Gábor** és **Gólya Gáborral** üdvözlötték a jubiláns papot, elhalmozván őt szerencse kívánataikkal.

* **Érdekes udvari hírt közöl a bécsi Reichswehr** azon kérdésre vonatkozólag, vajjon a Windischgrätz-családnak van-e igénye egy mediatisált nemzetség jogaira. A lap a következőket írja: »A Windischgrätz-család ifjabb ága jogainak az udvarnál érvényesülő fölfogását az jelzi, hogy a fiatal Windischgrätz-hercegné közvetlenül a főhercegnők után mint **utolsó főhercegnő** sorakozik, míg Hohenberg hercegnőnek, Ferencz Ferdinánd főherceg nejeinek, mint **első hercegnőnek** rendelték helyet. Így volt **Budapest** is a legutóbbi családi ebéden, ahol Hohenberg hercegnő az

asztal legvégén, a legifjabb főhercegnők mellett foglalt helyet. Különben nem érdektelen, hogy **Leabella** főhercegnőnek, kinnek egykor Hohenberg hercegnő az udvarához tartozott, **legfelsőbb kívánatra** a trónörökös nejét meg kellett szólitania, a mely kívánatnak természetesen meg is felelt.

* **Gazdag természetrajzi gyűjtemény.** Egy érdekes látivaló érkezett Nagyváradra, a mely különösen az iskolás gyermekekre birna nagy becses. **Gvozdanovits** Lajos természetrajzi muzeuma érkezett ide, de szerencsétlen tulajdonosa nem tudja kiváltani a vasutól, a hol a rendkívül érdekes gyűjtemény raktározva van. A gyűjteményben minden hal és kigyófajok, rákok, csuszó-mászó állatok praeparálva vannak, tengeri csigák, kagylók, korallak, spongyák, pillangók, ragadozó, emlős és szárnyas állatok, rovarok, ásványok. A szegény horvát származású, de magyarul jól beszélő ember most itt van Nagyváradon a családjával nyomorban, mert egyedüli keresetforrása: a gyűjteménytár ott hever a vasutnál. Ha valamely nemes szívű emberbarát 50 frt kölcsönrel kisegitené, biztosítékul lekötne ezeket érő gyűjteményét. A szegény család Szacsavay-utca 181. szám alatt lakik. Gyűjteményének egyes darabjai eladók s így az iskolák, intézetek jó alkalmat nyernének szertáraikat kiegészíteni.

* **Kunz Gusztáv távozása.** A nagyváradai piac egyik legelső üzlete: a Kunz József és Társa helybeli cég feloszlott, azaz az országos híru régi cég a nagyváradai fióküzletet megszüntette. Ezzel egyidejűleg társas életünknek tevékeny alakja, a feloszlott üzlet főnöke: **Kunz Gusztáv** eltávozott Nagyváradról a fővárosba, ahol a Kunz-cég által megvásárolt **Kollarits és társa** nagy üzlet vezetését Kunz Gusztávra bizta az új tulajdonos-cég. Nagyvárad társas életére, közügyeire érzékeny veszteség Kunz Gusztáv távozása, mert évtizedek óta alig volt üdvös mozgalom városunkban, amelynek érdekében nem fáradt erős buzgalommal s amelynek sikeréből jelentékeny rész nem az ő odaadó tevékenységének köszönhető. Neje és családja már előbb felutaztak a fővárosba, Kunz Gusztáv pedig a tegnapi gyorsvonattal utazott el új otthonába, tisztelői és barátai jókívánatait és üdvözlése között.

* **Felségsértő asszony.** Kovács Mária csökmői asszony már sokszor kellemetlen helyzetbe jött a nyelve miatt. Legutóbb a községi előjárósággal gyűlt meg a baja valami »porció« miatt s felidéztek a község házára. Ott kifakadt a törvényre s e közben olyan kifejezéseket használt dühében, hogy a csendőrségnek felleltették felségsértés miatt. A vizsgálatot most folytatják. Valószínűleg hosszú időre el megy a kedve Kovács Máriaéknak a meggondolatlan nyelveléstől.

* **Körffy Lajos temetése.** Nagy részvét mellett ment végbe tegnap délután Budapesten az üllői-uti gyászháztól néhány **Körffy** Lajos belügyminiszeri titkár temetése. A miniszterium tisztikarán s a nagyszámu rokonságon kívül **Beöthy** László főispán és **Szunyogh** Péter alispán is részt vettek a vég-tisztességen. A koporsó körül összegyűlt rokonság között **Amon** Margit művésznő, az elhunyt unokanővére szintén jelen volt. A gyászestéről a család a következő jelentést adta ki:

Ozv. **Körffy** Károlyné szül. Saly Mária mint az elhunyt édesanyja, Józsika mint fia, fájdalomtól megtört szívvel tudatják ugy a maguk, valamint a számos rokonság nevében is, hogy felejtethetetlen jó fia, illetve édesatyja, testvér, sógor és rokon **Körffy** Lajos m. kir. belügyminiszeri titkár folyó hó 16-án, reggel fél 2 órakor életének 44. évében rövid szenvedés után jobblétre szenderült. A kedves halott hült tetemei folyó hó 18-án délután 3 órakor a gyászházban: IX. ker. Üllői-ut 21. szám alatt, a róm. kath. egyház szertartásai szerint beszenteltettek és onnan a németvölgyi teme-

tőben örök nyugalomra helyezettek. Az engesztelő szent miseáldozat pedig az elhunyt lelki üdvéért e hó 19-én reggel órakor fog a szent ferenczrendi atyák belvárosi templomában bemutatni. Budapesten, 1902. február hó 17-én. Aldás, béke poraira! **Körffy** Rózsa férj. Mészáros Imréné és gyermekei: Mariska, Erzsike, Karola, **Körffy** Ferencz és gyermekei: Imre, Dezső, **Körffy** Károly és gyermeke: Jolánka, **Körffy** Mária özv. pathy Nagy Kálmáné és gyermekei: Amon Károly és Margit, pathy Nagy Kálmán, Lajos, **Körffy** Crescentia férj. Striss Sándorné és gyermekei: Lajos, Ilonka és Gyula, **Körffy** Ilona férj. dr. Deme Béláné mint testvérek és rokonok. **Körffy** Rudolf mint nagybátyja. Mészáros Imre, **Körffy** Ferenczné szül. Hofbauer Irén, **Körffy** Károlyné szül. Reindl Jolán, Striss Sándor, dr. Deme Béla, Kovács József, Töpler György mint sógorok és sógornők.

* **Elveszett.** Hétfőn este a Kovács-féle vendéglőben tartott búcsubanketten valaki tévedésből egy esernyőt elcserélt. A tulajdonos felkéri az illetőt, hogy a vendéglősnek sziveskedjék az esernyőt átadni, ki azt vissza fogja szolgáltatni.

Igazságszolgáltatás.

Elnapolt esküdtszéki tárgyalás. A nagyváradai esküdtszék tegnap ült össze ebben a hónapban az első tárgyalásra **Varga** József bihartordai gazda bünporében. **Varga** ugyanis az őszön czivakodás közben olyan szerencsétlenül ütötte meg a feleségét, hogy az néhány napi szenvedés után meghalt. **Nagy** Ferencz elnök reggel 9 órakor nyitotta meg a tárgyalást. A vádlott védője **Fodor** Gyula ekkor azon kérelmet terjeszté elő, hogy védenecze elmebeli állapotáról előbb orvosi vélemény szereztessék be. A kir. törvényszék helyt adott a védő kérelmének s a tárgyalást elnapolta.

Két évi fegyházra ítélt csavargó. **Lovasi** Ferencz hely és munkanélküli csavargó dúslakodott minden jóban, volt pénze, elegáns toilettje s a báránci polgárok csudálatlalt hallgatták finom beszédmodorát, melyet talán Váczott vagy Illaván sajátított el. Nem tudta senki miből él s a pénzt költekezéseire honnan szerzi? Azonban a mult év decemberében kitént, hogy az előkelő **Lovasi** a pénzt lopásból szerzi. Áldozatait ugyanis a kocsmában leittatta s szimulálván a részegséget, ölelgetni kezdte, miközben magához kerítette azok pénzt. Legutóbb egy öreg 48-as honvédet szemelt ki éppen áldozatul, s miután leittatta, a mellénye zsebéhez kötött zacskóból 20 korona készpénzt elvette. A szegény öreg reggel felé vette csak észre a lopást s tüstént jelentést is tett. Így került az ügy a nagyváradai kir. törvényszékhez, hol tegnap tartatott meg a végtárgyalás.

A bizonyító eljárás folyamán kitént, hogy **Lovasi** Ferencz notórius betörő-tolvaj, ki már 5 ízben büntetve volt.

Ezen legutóbbi bünéért 2 évi fegyházra ítélte a kir. törvényszék.

A vádlott felmentésért felebbezett.

Fizessen a bírót! Perelt az izraelita polgártárs, de minden elővigyázat daczára megessett vele az a pech, hogy elmulasztott egy határnapot, s bizony annak rendje-módja szerint elmakacsolták.

Persze hogy aztán igazolással élt a polgártárs s igazolásának az ellenfél beleegyezése folytán helyt is adtak. Ennek alapján újra elővették a pert s a bíró első sorban a recipiált alpereshez fordult:

— Alperes tegyen az igazolási tárgyalás jegyzőkönyvére 1 frt 20 kr. bélyeget.

A zsidó nagyot nézett.

— Bélyeget? én? olyant nem eszik a felperes!

A bíró megpróbálta kapacitálni:

— Hallja barátom, ne okoskodjék. Fizetni kell, hát fizesse meg s aztán beszéljünk tovább.

Alperes hősi pózba vágta magát:

— Tekintetes királyi járásbíró! A törvény, jog és igazság nevében jöttem ide, a magyar igaz-

ságszolgáltatás kútforrásához, hogy megtöltem szomjas lelkemet az igazság üdítő italával és nem azért, hogy fizessek. Fölpörös úr kezdte a pört, az én egyszerű, de becsületes meggyőződésem szerint tehát fölpörös úrnak vállaira kell nehezdedni minden anyagi tehernek, amely eme pörös viszonylatból kiszáraztatva eredhet. En tehát tekintetes királyi járásbíró, biztos tudatában annak, hogy a felséges igazság az én részemen van, azzal az alázatos kérelemmel batorodom saját szerény személyemben a felséges bíróság színe elé járulni, méltóztatásuk fölpörösnek...

A sok »fölpörös« meg a drámai szónoklat, párosulva az izraelita honpolgár borzasztóan rongyos cipőjének és nadrágjának kellemesen terjedő illatával, idegessé tette már a hallgatóságot is, a bírót is. A bíró letette a pápaszemét (nagy harag jele!) s rákiáltott alperesre:

— Fizesz vagy nem fizesz?

— Nem én, kérem alássan! ismételte a zsidó rendületlenül. Erre a bíró is végleg dühbe gurult.

— Hát ki az ördög fizessen, hm?!

— Fizeszen a bíró úr! harsant rá az alperes.

Hanem aztán vészfelhőket látott tornyosulni a bíró homlokán, jónak látta hát négyrét hajolni s alázatosan kijelenteni:

— Felséges királyi járásbíró! Előbbi kiszajtott megjegyzésemet kérem semmisnek tekinteni, miután az csak sajtó, — illetőleg ugynevezett szóhiba volt.

Derűtség. Ezek után kezdetét vette a tárgyalás, melynek vége bizony az lett, hogy a polgárt elmarasztalták. A bíró elkészte az ítéletet:

— Ó Felsége a Király nevében! Alperes tartozik felperesnek 120 koronát, ennek 1901. aug. 1-től számított kamatait...

A honpolgár kegyesen intett a kezével s félbeszakította a bírót.

— Sohse tessék vesződni velem! Ugy sem fizetek meg én abból egy krajczárt sem! Nem én! Azzal ott hagyta a bírót a faképnél,

Es mondják aztán, hogy nincs önérzet a világon.

Krivány ügye a nagyváradi kir. táblán. Krivány Jánosnak, az aradmegyei árvapénztár sikkasztójának ügyében a jövő hónapban tartja meg a nagyváradi kir. ítélőtábla a felebbezési tárgyalást. Az idévényeket már kibocsátották, márczius 17-re van kitűzve a tárgyalás. A tárgyalásra Krivány védője, továbbá az árvapénztár képviselőjében Aradmegye tisztí főügyésze vannak megidézve.

Örökös perpatvar eredménye. Bedő Lajos bihari lakos nem a legjobb egyetértésben élt nejevel s a perpatvar, veszekedés, civakodás örökös volt köztük. A folytonos családi scénák rendezője Bedő apja volt, ki hol menyét teit, hol fia dolgait kritizálta és szította a házastársak között az ellenségeskedést.

Az öreg Bedő azonban még tovább is ment, mert néha meg is verte menyét amugy magyarosan, kézzelfoghatólag akarván dokumentálni leánya iránt táplált szeretetét. Viszont a fiú ezért megverte atyját, figyelmen kívül hagyva a 4-ik parancsolatot.

A múlt év novemberében éppen akkor ért haza napi munkájából Bedő Lajos, midőn dühöngő atja favillával kezében ugyancsak üzte menyét s megöléssel fenyegette. Képzeltetni a munkából hazatérő férj haragját, feleségét látva sikongva futkosni az udvaron. Hirtelen a verekedők után szaladt s megagadva atyját, hátrataszította és pedig olyan szerencsétlenül, hogy a békétlenkedő öreg fejével a kut kávájának esett s alaposan összetörte magát.

A nyugtalan vérű öreg feljelentette a hatóság előtt fiát, kit felmenő ágbeli rokonon elkövetett könnyű testi sértés vétsége miatt vád alá is helyeztek.

A vád alá helyezett Bedő Lajos ügyében ma tartatott meg *Millye* Gyula ítélő táblai bíró elnöklete alatt a végtárgyalás, melyen Bedő beismerte tettét, okul hozván fel hirtelen haragját.

A kir. törvényszék rövid tanácskozás után Bedő Lajost 3 napi fogházra ítélte.

Az ítélet jogerős.

IRODALOM.

Irodalmi értesítés!

1. A »Szent Olvasmányok az év különböző ünnepeire« II-ik bővített kiadás, képekkel, díszes vászonkötésben; ára 2 kor.

2. »Elmélkedések a mi Urunk Jézus Krisztus szenvedéséről és haláláról« vászonkötésben, képekkel; ára 1 kor.

3. »Szűz Mária a mi Anyánk« üdvös beszélgetések, díszes vászonkötésben, képekkel, ára 1 kor.

Mindezen könyvek egyházi jóváhagyással bírnak. Bérmentve küldetnek. Lelkészek erga ss. is megkaphatják.

Megrendelhető Kovács Jázon áldozópapnál. *Mária-Pöcsön*, Szabolcs m.

Mi a dadogás és hogyan lehet rajta segíteni? *Roboz* József igazgató, aki hazánkban annak idején a kormány megbízásából szervezte a dadogók és hebegők oktatását és a ki most Temesvárott működik, ilyen című füzetében érdekes példák idézésével és röviden, magyarázza azt, hogy mi a dadogás, hogy hogyan kell és lehet a dadogók beszédhibáját orvosolni és főképen, hogy hogyan lehet a gyermekeket úgy nevelni, hogy ne váljanak dadogókká? Szülőknek, nevelőknek és tanároknak oktatásukra, beszédhibákban szenvedőknek pedig vigasztalásukra ez a hasznos kis könyv, mely most újabb lenyomatban 60 fillérért kapható *Temesvárott* a »Corvina« könyvkereskedésben és általa az összes hazai könyvkereskedésekben.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Szerda: A képviselő ur.

Csütörtök: A Sárga csikó.

Péntek: A zsába.

Szombat: itt először: Csepürágók új operette.

Vasárnap: Csepürágók.

A képviselő ur.

Adva van két egyforma nevű ur; mind a kettő Bodollai és Károly, csak hogy az egyiket Károlynak hívják s ez gazdag magánzó, a másik beéri a Karcsi névvel is, lévén országos lump, mindenkinek adósa és potya-fráter. Károly ur sutytyomban egy menyecske körül legyeskedett, a minnek most a menyecske ura részéről folytatása következik. Károly kinos családi jelenetektől tart s megkéri Karcsit, vállalja el a csábító szerepét a dühös féjjel szemben. Kellő pénz ellenében az alkut megkötik, Károly helyébe Karcsi lép, még pedig olyan fényes szerencsével, hogy megválaszadják Károly helyett képviselőnek, Károlyt pedig Karcsi helyett lezárják négy napra a tokaji fogházban.

Idáig tart a bonyodalom, a többi természetesen az, hogy kiderül az igazság. Karcsi mandátumát a Károly által elkövetett vesztegetések miatt megsemmisítik, kistül a turpisság s a vége általános megbocsátás. Ez Rákosi és Guthi legújabb bohózata, a képviselő ur.

Kezdődik a darab 7-kor s végződik 1/4, 10-kor; ha 8-ra be lehetne fejezni, igen érdekes bohózat lenne. Így azonban terjeng, nyulik s unalmassá lesz. Nem is a darab érdeklí a közönséget, hanem egy pár sípuluszi ötlet ad egy-egy lökést az unalomba fulni készülő érdeklődésnek s így döcögjük át az estét hol ásitva, hol kaczagva. Kitűnően figurázza ki néhány szóval a modern képviselőválasztásokat s a régi anyós-vicceteket élvezve-

tessé teszi egy »nagyanyós«-sal. Így egy helyen a nagyanyós ezzel akar ráijeszteni a vejére:

— Vigyázzon, én már hat vőmet eltemettem, magát is túl fogom élni.

— Tudom, sóhajt fel a vő. Azok ott fenn hatan imádkoznak, hogy maradjon maga idele, én meg csak egymagam imádkozhatom, bár csak menne már oda fel!

Az sem rossz axioma, mikor a képviselő kijelenti, hogy az okos fiúért sajnálatára semmit sem tehet, de egy szamarat beültet tanfelügyelőnek.

— Aztán mire ügyeljek én fel? kérdi a protegált.

— Mire? ... hát ... hát a tanra! szól az egyszerű magyarázat. — S az illető megkapja az állást.

Választáskor sem tudja még a jelölt, milyen párti lesz.

— Azt majd ma este határozza el a végrehajtó bizottság.

Ebből is látszik, hogy egy-egy ötlettel, mozdulattal lehet hatni csak; a darab a maga egészében unalmas, gyenge, a Rákosi—Guthi cég fokozatos hanyatlásában az eddig elért legalsó fokozat. Csodálatos, hogy nem restelték a Napoleon öcsém szerzői magukat ilyen kezdetleges munkával blamálni.

Valóban, ha volt némi siker, az inkább egyes szereplőknek érdeme. Így első sorban *Krasznay* (Bodollai Karcsi) valósággal remekelt; maszka, hangja, játéka a diszkrét komikumnak mintaképe. Különös derűtséget keltett, hogy egy országos nevű, de gyenge pártvezért maszkirozott, épp úgy, mint *Füredi* meg pompásan utánczott egyik helyi érdekű közderűtséget kelteni szokott katonavárosi nagyságot. Gondot fordított a szerepére *Pataky* (Bodollai Károly), ezuttal inkább intelligens alakítást kívánt adni s a bohózi alakok közepe ezzel aratott sikert. Igen jó volt *Bérczi*, továbbá *Benkő* Jolán, Bognár és Tóvári Anna. *Désinek* a korcsolyázó-lépésekkel kellett volna kaczagást keltenie; biz annak csak szánó mosoly lett a vége, olyan erőltetve csinálta.

Ezt azonban ezuttal nem vesszük rossz néven. Hiszen erőltetett valami az egész darab, erőltetett a derűtség s erőltetett a reklám is, melyet heteken át trombitáltak a fővárosi és vidéki lapok. Mert ezuttal a Rákosi—Guthi név nem volt más, mint egy jó reklámtrombita, melyről a végén derül ki, hogy nincs benne csak levegő. *Dr. K. A.*

Eleméry Klárka fellépte. Eleméry Klárka, a színtársulat bájos új tagja, holnap csütörtökön lép föl a »Sárga csikó« cz. népszínműben.

Burrián Károly újabb fellépése. Burrián Károly, a világhírű tenorista, kit a nagyváradi publikum oly tüntető szeretettel fogadott, kötelező ígéretet tett Somogyi igazgatónak, hogy a legközelebbi hétfőn újra lejön Váradra s eljátsza egyik legkedvesebb szerepét a »Faustot«.

Hisszük, hogy második fellépése iránt — tekintettel az óriási sikerre, mely első fellépését Váradon koronázta — még nagyobb lesz az érdeklődés.

A képviselő ur. A legjobb nevű magyar bohózat-gyártó cég, Rákosi és Guthi új bohózata, a »Képviselő ur« kerül ma színpadra másodszor. A darabban a vigjátéki személyzet legjava jutott szerephez.

A baba. Audrán kedves operettje, mely a múlt vasárnap délutánról Amon Margit gyászja következtében elmaradt, vasárnap délután kerül színpadra.

Somogyi Károly jubileuma. Somogyi Károly, a »Szigligeti-színház« igazgatója negyven évvel ezelőtt lépett a színpadra először Karadon, egy dunántúli kis faluban, a »Csikós« Bañdi szerepében. Akárkinek akármilyen is a véleménye Somogyi Károlyról, az bizonyos, hogy ez a magyar kultúra szolgálatában eltöltött negyven év mindenkinek az elismerését és tiszteletét megérdemli. Már megalakult a bizottság is, a mely jubileumi ünnepét rendezni fogja. Tagjai dr. Krüger Aladár, Sas Ede, Halász Lajos, Fehér Dezső, Vidosits Gyula, Marton Manó, Pásztor Bertalan, Ady Endre és Bíró Lajos hírlapírók, továbbá a színtársulatnak elsőrendű tagjai. Ez a bizottság első sorban a színházban tartandó disztribúciós előadással akarja megünnepelni a jubileumot, a melyet márczius közepére terveznek és a melynek teljes, szép programját nemsokára közzé fogjuk.

Lotty ezredesei. Amon Margit, — színtársulatunk kedvelt szubrettje Budapestten tartózkodik, hogy »Lotti« szerepéhez szükséges kosztümjeit korhűen készíthesse els amennyiben szerepe megkívánja, egy női fregolit tanulmányozzon — mi a darabban előfordul.

Csepürágók. Az operett-személyzet nagy buzgalommal készül a »Csepürágók« cz. remek muzsikájú, pompás új operettre. Somogyi Károly igazgató fényes díszleteket készíttetett e bájos zenéjű operettéhez s Székely Irén teljes ambícióval tanulja illetve próbálja a fő női szerepet. Kivüle a főbb szerepek Lányi, Edith, Benkő Jolán, Pintér, Nyárai, Perényi Bérczi és Bognár kezeiben vannak. A bemutató szombaton este lesz.

A dada. Bródy Sándor szenzációs újdonságából naponta folynak a próbák Somogyi Károly igazgató személyes vezetésével s a mű betanulására nagy gonddal készül a Szigligeti-színház személyzete, élükön P. Szép Olga-val, ki a czimszerepet játssa.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 144.

Idénybérlet 133.

Ma, szerdán, 1902. február 19-én

A képviselő ur.

Bohózat.

S Z E M E L Y E K:

Bodollai Károly	— — —	Pataky Béla
Lili, a felesége	— — —	Szohner Olga
Eszter	— — —	Benkő Jolán
Péntek Tóbiás	— — —	Bérczi Gyula
Füzessy Zoltán	— — —	Dési Alfréd
Bodollai Karcsi	— — —	Krasznay Andor
Melinda	— — —	Tóvári Anna
Beke Antal	— — —	Bognár János
Puppenheim	— — —	Füredi József
Agnes	— — —	Kulinyi M.

HELYARAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr., Támlászék 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Kezdeté 7 órákor, vége 10 órákor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnítás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órákor.

Holnap csütörtökön, február 20-án

A sárga csikó.

Népszínmű.

Közönség köre.

Felfűlítés. A posta és táv. szolgálóknak február 1-én rendezett táncszüvegalkalmával, mit özvegyeik és árvaikat segítő egyesületük javára tartottak, a következő nemes szívű emberbarátok gyarapították nagybecsű adományaikkal az egy-let tőkét:

Dr. Barabás Béla 20 kor.

Özv. Des Escherolles-Kruspér Sándorné, Diósi Ig. fia Lajos, Grócz Béla, Földessy Károly (Budapest) Krammer Károly, Légszeszgyár, Nogely István, Schlauch Jozefin 10—10 kor.

László-malom, Schöpllin Ágoston 7—7 korona.

Steinberger Ferenc 6 korona.

Andrássy János, Berger Dániel, Biharmegyei takarékpénztár, Biharmegyei hitelbank, Bihoreana, Demény Károly (Budapest), Friss Zsigmond, Léderer és Kálmán, Maresch Károly, Molnár Lajos, Rutter Emil 5—5 kor.

Bognár és Szántó, Hrabéczy Tivadar, Incze és Kolliner, Mangra Vazul, Tar József (Debreczen) 4—4 kor.

Asztalos Lajos (H.-K.-Pályi), Bozóky István (Arad), Farkas Gábor (Debreczen), Frankó Endre, Hanzli József, Hlatky Endre, Heller Ede, Huzella Gyula, özv. báró Gerliczy Félixné, Leipnik Mihály, Marczelli Apollonia (Csökmő), Mihelyi és Kandel, dr. Molnár Imre, Moskovits Mór és fia, Roth Henrik, Róth Lajos (Endrőd), Sarkadi Tihamér, Sonnenfeld Adolf, Schwarcz Ferenczné, Winkler József 3—3 kor.

Dr. Adorján Armin, Arvay László (B.-Ujfalu), Bayer Frigyes, Bartos Gábor, Baán László, Barán Bálintné, Basch B. Lőrincz, Berczy Géza, Bereczky Sándor, Berger Mór, dr. Berkovits Ferencz, Bleyer Antal, Berkes Bertalan, dr. Berkovits Miklós, ifj. Berger Sámuel, Biharmegyei Nemzeti Casinó, Belényesi posta szolgáló, Dencs János, Dénes Ödön, Debreczy Imre, dr. Döry Ferencz, Egri Rezső, Erődy H. Emilia-malom, Farkas József, Fociere bizt., Friedmann Benő, Farkas József, Füchsl testvérek, Gábor János, Glodeák Agoston, Gyagyovszky János, Glück Mór, Gaszner Erzsike (M.-Telegd), Gör. kath. püsp. iroda, Hirschmann Ede, Hummel Em, Kapuczinus-zárda, Kalenda János, dr. Kurländer, Kovács L. és Tsa, ifj. Kohn Sámuel, özv. Keymár Józsefné, Koilár János, Kurcz Ignác, dr. Kornstein, Kurländer és Ehrenfeld utódai, Kiss István, Leszámitoló bank, N. N., Löblé A., Markucz Sándor, Marschalkó Leó, özv. Nagy Lajosné, Nozák Rudolf, N. N., Neuländer és Weisz, Patta Manó, Oszt. magy. bank, dr. Papp Oszkár, Pékavits Imre, Plander Sámuel, Pakala Tamás, Rozslay Géza, Rácz Kelemen (Borosjenő), Reismann S., Rosenfeld és Klein, Stern Lipót, Siter Lőrincz, Steiner M. Albert, Silbermann Ignác, Szabó István, Szabó László, Szabó János, Széles Lajos, Szolnok Ilonka, Szilágyi Tivadar, Schönberger Hermann, Tatár Zoltán, Vaday József, Wagner József, Vulkán József, dr. Vuicskies Gyula, Wittstock Ernő, Wertheimstein Alfréd, Wechsberg Lipót, Weiterchütz József, Weisz Mór, Weiszberger Miksa, Zettel Gyula 2—2 kor

Wallerstein Dániel, N. N. 1 kor. 20 fill.

Alföldi Ferencz, Aron Salamon, Barényi Béla, Boros J., Breitner József, Bögler Jakab, dr. Benedek, Bernáth Lajos, Csalah Gusztávné, Csathó Jenő, dr. Demek Győzőné, Dévald Mihály, E. J., Fekete László, özv. Fráter Zsigmondné, Friss Manó, Friedl és Jörös, Frankl Lázár, Feldmann Mór, Feldmann Izidor, Gombos Flóra, Goldstein S., Grosz Márton, Györffy László, Gör. kath. lelkész, Grünwald Hermann, Hartmann Aladár, Herman Róza, Hödl Romána, Horváth Pál, Huszár Adolf, Jándi Lajos, Irom és Malméd, Kriszta Sándorné, ifj. Klein Sámuel, Hirály Zsigmond, Kovács Bélané, Kovács Sarolta, Kunyhóssy Ilona, Klein Sámuel, Klein Mór, Keckés Istvánné, Léderer Manó, Lenk Antal, Lessner Alfréd, Matzák István, Markbreit Sándor, Mandel Adolf, N. N., N. N., N. N., Neumann Márton, br. Podmaniczky Emma, Rigli József, Rothbart Adolf Ede, Rothbart Bernát, Rothbart Ignác, Reichard D., Schmutzler M., Stern Herman, Schenker Mihály, Schwartz testv., Strasser Ignác, Sulyok István, Soós Irén, Soltész Manóka, Silbermann I. s tsa. Schwartz Antal, Sonnenwirth és tsa, Szabó Ferencz, Székely Rózi, Tanay Zsigmonnné, Weisz Salamonné, Varga Róza, Weisz Mórné, Vicsay István, Zách Józsefné 1—1 korona.

Végh János, Sonnenwirth Lipót 60 fillér, dr. X. Y. 50 fillér, N. N., N. N., Weisz József, Bal-kányi, Gyuri István 40 fillér, Lusztig Abrahamné 20 fillér.

Fogadják e nemes szívű adakozók ezuttal is hálás köszönetünket.

A rendezőség.

TAVIRATOK

Az autonomiai kongresszus.

Budapest, febr. 18. (Saját tud. táv.)

A katolikus autonomiai kongresszus ma folytatta az egyes pontok részletes tárgyalását. Ugyancsak ma publikálta a püspöki kar, már vasárnap végleg megállapított azon módosításait, melyet a 27-es bizottság javaslatán eszközölni kíván. Nevezetesen a tanügyi alapítványi ügyekre vonatkozó módosításait, melyek nyomtatásban osztattak szét a kath. autonomiai kongresszuson.

Rajner főherczeg aranylakodalma.

Bécs, febr. 18. Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter egy honvédelmi küldöttség élén tegnap délelőtt tisztelgett Rajner főherczegnél és Mária főherczegnőnél, hogy üdvözlőlevelét a magyar honvédség és csendőrség részéről kifejezze. A főherczegi pár kitüntető szívesseggel fogadta a deputációt, a melynek tagjait reggelire meghívta.

Bécs, febr. 18. A tudományegyetem rektorából, a bölcsészeti kar dékánjából és az egyetem avatójából álló küldöttség ma délelőtt átadta Rajner főherczegnek a diszdoktori oklevelet.

Bécs, febr. 18. A képzőművészeti akadémia tanári karának küldöttsége ma délelőtt átadta Rajner főherczegnek a disztagsági oklevelet. Később a főherczeg az általános klinika üdvözlő küldöttségét fogadta, a melynek tagja volt Meiternich Paula herczegnő is mint a poliklinika hölgybizottságának képviselője. Délben a műegyetem tanári karának küldöttsége jelent meg a főherczegnél és átadta neki a műszaki tudományok disz doktorságáról szóló oklevelet.

Bécs, febr. 18. Rajner főherczeg aranymenyegzőjére tegnap este Cannesból ideérkezett Alfonz herczeg casertai gróf, Antónia herczegnő casertai grófné, Mária Immakulata herczegnő, Mária Pia herczegnő, Mária Jozefa bourbon-szicíliai herczegnő és Ferdinánd calábriai herczeg. — Mindannyian a főherczeg palotájába szálltak. (M. T. I.)

Liptai hírlapíró vád alatt.

Budapest, febr. 18. (Saj. tud. távir.) Mint tudósítónk jelenti, a kir. törvényszék Liptai Károly hírlapírót Beöthy László, a Nemzeti Színház igazgatójának panaszára, két rendbeli becsületsértésért, rágalmozásért vád alá helyezte.

Megtámadott tudományos expedíció.

Budapest, február 18. (Saj. tud. távir.) Párisból jelentik, hogy a *Patrie* újság tudományos expedíciójának tagjait a Papua szigetén az emberevők megtámadták.

Huszonötöt felkoncizoltak az emberevők, harminczhat pedig igen súlyosan megsebesült. A szerencsés véletlen folytán megmenekülőknél sikerült a sebesülteket magokkal vinni a hajóra s így megmenteni a szerencsétleneket a biztos haláltól.

Búr háború.

Kronstad, febr. 17. Az angol csapatok egyesített hadműveletei a legutóbbi nagy hajóvadászati alkalmával a következő eredményekkel jártak: fogságba esett 300, megsebesült 25, elesett 15 búr. A foglyok között volt Besters parancsnok is, a ki időközben Heilbronroadban belehalt sebeibe. (M. T. I.)

REGÉNY-CSARNOK.

A Polanieczki-család.

Írta: Sienkiewicz Henrik. — Fordította: Kolosváryné-Korányi Ilona.

Igaz, hogy az ifjú Polanieczki az új boldogság egyik főtényezője volt. Alig érkezett e világra, máris despota hajlamokat árult el. Övé volt a ház s kívül sem törődve, csupán a maga élvezeteivel gondolt, a melyeknek legnagyobbika, a hangos kiáltásokban nyilvánuló mellelőítő gyakorlat volt. Minő csodagyerek! A szülők mindennap új tulajdonságokat fedeztek föl benne, s elhatározták, hogy testileg, lelkileg sokkal különb apró polgártársainál. Polanieczki papa eleinte bizalmatlan csodálkozással szemlélte őt. Leányt kívánt, mert azt hitte, hogy szívének egész gyöngédségét csupán a szépművészhez tartozó gyermekére pazarolhatja. Fiát mindig jól megtermett fickónak képzelte. S ime, most a fehér párnák között, a jól megtermett fickó helyett, egy picziny szálamraméltó, tehetetlen gyermek feküdt, a kinek éppen olyan szüksége volt a gyöngéd, gondoskodó szeretetre, mint a legszelidebb kis leánynak. Csodálatos meghatottságában egy napon még azt is megkísérelte, hogy karjaiba vegye a csecsemőt. De a tyai szerepében annyi ügyetlenséget, annyi fölösleges elővigyázatot tanusított, hogy Mária és Bigielné nem győzték nevetni. Nagy megbotráskozására még a dajka is nevetett.

XVI.

Néhány nappal a kis Stanislaus keresztelője után, Polanieczki Swirskivel találkozott.

— Elkísérem egy darabon, — szölt a festő, — az éles világításban dolgozni úgy sem tudok.

— Jöjjön, — felel Polanieczki, — feleségemért megyek; Bigieléknél ebédelünk.

— Tehát felesége jól érzi magát. Hát a kis ember?

— Jól vannak, de nem is képzelem, hogy az a csepp jószág hogy a szívemhez férközött. Minden nappal jobban szeretem.

Gyors léptekkel haladtak tova a fényes téli napsugárban. Csengő-bongó szánok suhantak el mellettük. A járó-kelők fülig föl hajtott bundagallérok közül, deres bajuszsal, kipirult arccal tekintettek elő.

— Minő vidám, derült napfény — szölt Polanieczki.

— Mert derült a leike, mindent naposnak lát, — mondta a festő. — De tudja-e, hogy a felesége Varsó legszebb asszonya?

S nyomatékosan adandó szavainak, hatalmas öklével mellére csapott.

— Tudom, — felelt Polanieczki, — a legszebb és legjobb.

Aztán a festő közeli elutazásáról beszéltek.

— Firenzébe kell néhány hetet töltenem, mondta Swirski. — Szomjazom a napfényt, a San-Miniato derűjét! Ahitozom Gioevra Benci s a Santa-Mária kápolnája után. Onnan az Örökvárosba megyek. S tudja-e, hogy Zawilowski elkísér? Nem tudtam megtagadni kérését, bár nagyon unalmas szegény. Nagyon változott. Olyan, mint egy drága, de megha-

sadt edény. Utón-utfélen azt beszéli, hogy újra munkába fog, de a szerencsétlen maga sem bizik magában. A kétely rágódik szívében, s az fogja megadni a kegyeleműdést!

E pillanatban egy gyümölcsboltból kis csomaggal kezében kilépett Osnowski. Szörme sapkája alól lesoványodott, megöregedett arc tekintett a világba. Két barátjának láttára kissé zavarba jött, egy pillanattig tévován megállt. Ugy teyén, mintha föl sem ismerné őket? Lehetetlen! Csak néhány lépésnyi távolban vannak. Hirtelen elhatározással közlekedett hozzájuk, s beszélni kezdett, lázasan, hangosan, mintha el akarná felejtetni azt, a mi elfoglalta mind hármuk gondolkodását.

— Jó napot! Ezt hívják szerencsének! Falun lakom s csak ritkán jövök a városba. Minő hideg van. Otthon két láb magas hóban járunk.

Néhány pillanatig szótlanul haladtak egymás mellett. Egyikük sem bírta leküzdeni a feszélyező zavart.

— Ugy hallom, Egyiptomba készül? — kérdezte Polanieczki.

— Igen, megvalósítom régi tervemet. Szomorú a tél falun... egyedül.

Hirtelen elhallgatott s szívesen otthagyt volna barátait, mert érezte, hogy sikamlós talajra tévedt, s nem lesz képes elhallgatni azt, a mi betöltötte egész lelkét. De Osnowski, miat világfi, a jó társaság szabályainak rab-szolgája volt s a jó nevelés azt követeli, hogy sima külső alá rejtse a legkeservebb gyötrelmeket is. Ürügyet keresett a bűszöszásra. De az utolsó perczben elszégyelte magát. Eh, mit! Félre a színtelenséggel! Szerencsétlenségének elhalgatása nem egyéb gyávaságnál. Arca eltorzult fájdalomában, mialatt remegve így szólt:

(Folyt. köv.)

KOZGAZDASÁG.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1902. febr. hó 11-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 18.——17.40. Kétszeres buza 14.——13.40. Rozs 14.20—13.70. Arpa 12.——11.20. Zab 14.——13.70. Tengeri: 10.——9.60. Borsó 36.—. Lencse 40.—. Bab 15.80. Köleskása 23.50. Burgonya 5.80. 100 kiló lángliszt 30.20. zsemlyeliszt 29.80. fehérkenyér liszt 29.—, barnakenyér liszt 27.40. széna fuvarral 5.80,

szalma 1.20 Szalonna 102.—, 6 kiló zsop-szalma —20, 150 dkg alom-szalma —12. 1 köbm. bükkfa 6.50, tölgyfa 6.—, cserfa 6.70, 100 kiló marhahus —.96, öntött gyertya —.84, Lámpaolaj —.80. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.72. Pálinka —.72, Szilva-pálinka 1.80, Szesz 2.—. 1 mm. kőso 21.50, nyers fagyú —.48. olvaszt. fagyú 68.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—, Egy hektoliter óbor 66.—, uj bor 38.—, mész 1.20, kemény faszén 3.20, puha faszén 3.—, keudermag 25.—, köles —.—, repcze —.—, dió 42.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 44.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 24, szalona 1.12, sertéshus 1.04, juh-hus 68, veres hagyma 20, fog hagyma 64, bors 2.20, paprika 2.40, barnakenyér 22. Egy liter kőolaj 44, mm. büköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Forgalmi kimutatás 1902. évi február hó 11-ről. Tiszta buza körülbelül 290 hltr, kétszeres buza 60 hltr, rozs 100 hltr, arpa 40 hkl, zaq 140 hltr, tengeri 240 hltr, burgonya 220, hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy 140 drb, félhizott 220, sovány 140, süldő 400, malac: 250, hizott marha 35, jármás ökör 230, fejős tehén 190, borju 160, bivaly 10, juh és keeske 78, ló 349.

Marha ártáblázat 1902. február hó 11-ről. Egy pár első rendű jármás ökör 620-690, egy pár másodrendű jármás ökör 520-580, egy pár harmadrendű jármás ökör 246-500, 1 drb fejős tehén 110-230, 1 drb vágó ökör 250 kgr. 160-260, 1 drb vágó tehén 150 kgr. 124-180, 1 drb. veres borju 26-50, 1 drb. fél éves borju 44-60, 1 drb egy éves borju 48-78, két éves borju 70-190, 1 drb hizott sertés 82-88, 1 pár fél éves 34-42, 1 pár egy éves sertés 48-76, 1 pár két éves sertés 80-130, 1 drb igás ló 160-230, 1 pár ökörbőr 40-52, 1 pár tehénbőr 26-36, 1 pár bojubőr 10-22, 1 pár lóbor 10-20.

Eladó ház

Damjanics-utczán, nagy telek és gyümölcsös kerttel forgalmas helyen.

Megkeresések **Bereczky Lajoshoz** rendőrség czimzendők.

50

Fekete szövetekből a magas klérus számára állandó raktár.

A midőn a n. érdemű közönségnek becses tudomására hozom, hogy

Fő-utczán, a Nyiry-házban levő férfi-szabó üzletemet

most ujonnan rendeztem be a legszebb és legjobb

bel- és külföldi szöveteikkel,

nem mulasztatom el az alkalmat, hogy eddigi t. megrendelőimnek pártfogásáért köszönetemet kifejezzem; egyuttal kérve továbbra is a szives támogatásukat, melyet igyekezni fogok kiérdemelni az által, hogy csak a legjobb anyagból és legújabb szabás szerint készült ruhákkal, **szolid árak** mellett fogom a n. érdemű közönséget kiszolgálni.

Tisztelettel

Fudally Bálint,

férfi-szabó.

56.

Fekete szövetekből a magas klérus számára állandó raktár.

Köszvény és Társas

Társas jelentése.

— A Tiszántúli eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, február 18.	
Osztrák hitel	625.50
Magyar hitel	629.50
Allamvasút	624.50
Rimamurányi	416.—
Magyar jelzálog	488.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

Budapest, február 18.	
Buza októberre	7.84
Buza áprilisra	8.80
Tengeri	5.14
Rozs okt.	6.69
Zab ápr.	6.98
Káposzta, repce, aug.	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. február 18-án.

Magyar aranyjárdék 4%	119.95
Magyar koronajárdék	97.15
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4,1/2%	120.—
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2,1/2%	100.90
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	119.25
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.25
Italmérési jog megváltási kötvény	101.—
Horváth-szlavónföldterhermentesítési kötvény	96.—
Magyar nyeresémi-sorsjegy-kölcsön	190.—
Tiszszabályozás szept. sorsjegyek kölcsön	156.—
Osztrák járadékpapírban	101.25
Osztrák járadék ezüstben	101.—
Osztrák járadék aranyban	121.—
Osztrák korona járadék	98.25
Osztrák államsorsjegyek	151.50
Osztrák magyar bank részvény	16.35
Magyar hitelbankrészvény	718.—
Osztrák hitelintézet részvény	696.75
Párisi vista	95.40
20 frankos arany (Napoleond'or)	19.05
Németbirodalmi márka	117.22
London vista	289.85
20 márkás arany	25.44

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

9418—1901. T. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A belényesi kir. járásbíróóság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy T. Thury Ignác belényesi lakos végrehajtónak Szlánska György és tsai végrehajtást szenvedő elleni 43 kor. közjegyzői díj és járuléka iránti végrehajtási ügyében a belényesi kir. járásbíróóság területén lévő Nyimoed községben fekvő nyimoedsi 104. sz. tjkvben A I. 5—12. rend sz. a. foglalt ingatlanokra az árverést 810 kor.-ban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1902. évi márczius hó 4. napjának délelőtt 10 órakor Nyimoed község házájánál megtartandó nyilvános

árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%.-át vagyis 81 kor.-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt I. M. rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Belényes, 1901. évi december hó 6. napján, a kir. bíróság mint tkvi. hatóság.

Petrovits Ferenc,

kir. albiró.

67.

Kitünő saját termelésű borok

kaphatók lakásomon üvegezten a következő árban:

1. Ujbor (Nagyvárad karcos) 1 liter palaczk nélkül . . . 32 kr.
2. Ó asztali gyoroki fehér bor 1 liter » . . . 42 kr.

Finom fajborok:

3. Kadarka (szemelt vörös bor) 1 liter palaczkkal 1 frt — kr.
4. Cabernet » » 1 liter » 1 frt 10 kr.
5. Szilváni » fehér pecsenyebor 1 liter » 1 frt 10 kr.
6. Sauvignon » » csemegebör 1 liter » 1 frt 20 kr.

10 üvegen felüli megrendelést házhoz is szállítatok, 1/2 literes üvegek a 3, 4, 5, 6. sz. borokból fele árban kaphatók.

Ugyanezen borok hordóban Hl.-enként tetemesen olcsóbban számíttatnak.

Telefon-szám 406.

280—26—0

Molnár Lajos,

Schlauch-tér, 18.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. szám.

Művek,
folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:
izléses kivitelben
mindennemű
nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.
Videki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,
számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naplók,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok
raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.